

Весела ТОДОРОВА

ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, България
veselatodorova888@gmail.com

РОЛЯТА НА АРАБСКАТА ПОЕЗИЯ В МЕДИЙНАТА ПРОПАГАНДА НА ИСЛЯМИСТКИТЕ ТЕРОРИСТИЧНИ ГРУПИРОВКИ

Vesela TODOROVA

„St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Turnovo, Bulgaria

THE ROLE OF THE ARAB POETRY IN THE MEDIA PROPAGANDA OF THE ISLAMIST TERRORIST ORGANISATIONS

The article studies the use of nasheeds (an Arab poetry, sung either a cappella or accompanied by percussion instruments) in the media propaganda and in the recruitment of new followers and supporters by well known Islamist terrorist groups and organisations, based in the Middle East and North Africa as the Islamic State, the Nusrah Front, Boko Haram, Al Qaeda, etc. There are translations by the author of the report of several popular jihadi nasheeds from Arabic to Bulgarian language, as well as translation of the adopted as an unofficial anthem of the Islamic State nasheed *My Ummah, Dawn has Appeared (so Await the New Beginning)*, which is used as a background during the Islamic Caliphate ceremony in June 2014, and the announcement of Abu Bakr Al Bagdadi as a Caliph of the Islamic State.

Ключови думи: *ислям, тероризъм, нашиди, поезия, Ислямска държава, радикализъм*

Key words: *Islam, terrorism, nasheed, Islamic State, Arab, poetry*

Арабската поезия се счита за най-ранната литературна форма в арабския свят, която достига до всички нива на социалната йерархия и обхваща многобройни сфери на дейност както в личния, така и в обществено-политическия живот. Поезията, през вековете, не само е описвала исторически събития, но и е влияела активно върху тяхното развитие и формирането на общественото мнение, т.е. не просто е отразявала света, а е имала капацитета да влияе върху това, с какви очи се наблюдава той. Обикновено поезията е била предавана устно. Още по времето на Джахилията, колко по-висок е бил статусът на едно племе/клан/общност, толкова по-сладкодумни и убедителни са били поетите му. Тези племена, техните военни победи, загуби и завоевания са стигнали до наши дни, благодарение на талантливите поети, чието слово е било глас на общността. С появата на исляма, арабската поезия започва да изпълнява ролята на платформа за разпространението му. Това е и основната причина арабската поезия и в частност нашидите (ислямски песнопения, изпълнявани а капела) да се използват като един от основните инструменти за

медийна пропаганда и вербуване на последователи и симпатизанти, далеч от бойното поле и конфликтите в Близкия Изток и Северна Африка, от обявената от световната общност за терористична организация „Ислямска държава“ / ИД/ и други идентични на нея структури, предхождащи я в исторически план като „Ал Каида в Ирак“, Ал Каида, а също така и групировки като Фронт за превземане на Леванта или по-известен като Фронт Аннусра, Боко Харам и др.

Влияние върху радикалните групировки за използване на нашиди в пропагандата за легитимиране на военния джихад и вербуване на последователи оказват идеите, застъпени в публикация на Ануар Ал Ауаки (убит през 2011 г.), висш вербовчик и един от лидерите на Ал Каида, публикувана през 2004 г. със заглавие „44 начина да подкрепите джихада“. В нея той подчертава важната роля на поезията за целите на военния джихад, тъй като „... По времето на Пророка е имало поети, които са използвали поезията си да вдъхновят мюсюлманите и да деморализират неверниците. Днес, нашидите могат да играят същата роля. Добрият нашид може да получи бързо и мащабно разпространение и да достигне до аудитория, която не може да бъде достигната чрез книги и речи. Поезията е особено вдъхновяваща и въздействаща върху младежите, които са основата на джихада. Това е важен фактор в джихадистката култура. Текстът на нашидите трябва да е фокусиран върху справедливостта, а не върху мира. И върху силата, а не върху слабостта. Нашидите трябва да са въздействащи и окуражаващи...“

Основният език, на който са написани джихадистките нашиди е арабски, но в мрежата се разпространяват нашиди на английски, пашу, дари, урду, турски, албански, нидерландски, руски, немски и др.

Заимстването на текстове от класически джахилийски и ислямски поеми и включването им в съвременни джихадистки нашиди (известни като аннашид алджахидийа) се съчетава и с използването на коранични откъси на Мекански сури. Двете категории текстове са присвоени и използвани извън техния контекст за целите на ислямистката идеология. Класическата арабска поезия намира място в екстремистката реторика както чрез използване на цели текстове, които служат за озвучаване на видеоклипове с военни действия, съчетани с кадри на шахиди (мъченици на вярата), ислямистки лидери, възхваляващи военни завоевания, жестокост и агресия, така и чрез заимстване на отделни строфи, теми и идиоми, които служат за основа на нови поеми.

Пример за използване на класическата поезия за целите на джихадистката пропаганда е *Вълна от поздрави*. Това е стар нашид, който няма нищо общо с джихадистите, но е присвоен от ИД. Вероятната причина за това е, че последователи са използвали нашида като поздрав в социалните мрежи към групировката.

„Вълна от поздрави под прекрасното небе. Като прекрасна огърлица, чиста. Защото ти освети нашето място за срещи. О, небе, обнови се и се издигни... Братската връзка е способна на избавление. В името на Аллах ние засилваме връзката... Когато светлината на зората ни обгръща, ние ставаме пълнолуние... Съблазънта на желанията се отдалечава от нас и потъва в покоя

на заобикалящото небе. Приятели и братя мои, пейте (нашид). И подсилете връзката за да я запазим..... Сърцата са като скулптура от облаци... О, Аллах благослови срещите ни и ги увеличи, когато тръгнем към бреговете на смъртта.“

Друг нашид на арабски език е *Дългите копия*. Текстът представлява адаптация за целите на джихадистката пропаганда на поема от 13 в.

„Питай дългите копия за нашата чест и нека старците бъдат свидетели, ако някога загубиш вяра в нас. Когато действаме, твърда е нашата решителност, за да постигнем това, което желаем и нашите усилия да са успешни... Наистина ние сме хора, чиито достойни начини отказват да причинят вреда, ако не сме предизвикани... Бели са нашите намерения. Черна е нашата реалност. Зелена е нашата пролет. Червено е нашето минало. Слабост ние не показваме, дори и да виждаме смъртта в нашите желания“.

Видеоклипът към нашида, който може да бъде намерен в интернет, е изпълнен с кадри от сражения върху фона на флага на Ислямска държава. Основната идея на адаптацията, свързана с идеологията и практиките на ИД, е братството между джихадистите – муджахидини (бойци на вярата) и мухаджирини (емигранти – чужденци, емигрирали от родните места, за да се включат в боеве в защита на исляма).

Разпространението на ислямистката идеология чрез леснодостъпни файлове и видеоклипове с пропагандни речи и нашиди в интернет добива широка популярност след събитията, настъпили по време на и след Арабската пролет и създаването на нови терористични организации, свързани с конфликтите в Ирак и Сирия. Аргумент за това, че нашидите са ефективна форма за разпространение на ислямистки послания и пропаганда е тяхното фокусиране върху ограничен брой теми, които имат огромно въздействие върху мюсюлманите – намесата на западните държави в Близкия изток, палестинската кауза, ситуацията в Сирия и Ирак и обединението на уммата срещу влиянието на Запада и др.

Според Насър Аддин Ал Албани, салафитски учен и автор на трудове относно исляма и музиката, ислямските нашиди са разрешени (*mubah*) само, ако покриват следните изисквания:

мелодията не е подобна на западната или източната музика, която кара хората да танцуват.

текстът е изцяло ислямски и подкрепящ джихада.

не се изпълняват от жена (Освен на сватби, когато може да се използва и *daff*)

не се използват музикални инструменти.

слушането на нашиди не откъсва и отклонява от четенето и изучаването на Корана.

Салафитските и ухабитските учени (улема) са почти единодушни в скептицизма си относно нашидите, съдейки по фетвите, издадени от тях, за разлика от Мюсюлманското братство, които подкрепят идеята и използват нашидите в своята пропаганда.

Основаването на фондацията „Аджнат медия“ от лидера на ИД Абу Бакр Ал Багдади през 2013г. дистанцира Ислямска държава от останалите терористични групировки и издига на едно ново ниво медийната пропаганда и цялостния образ и идентичност на организацията. Основната цел на фондацията е създаване и продуциране на ексклузивни за организацията нашиди. Авторите на нашидите не са известни на широката публика. Това, което се предполага е, че видеопосланията с нашиди, разпространявани в интернет, са плод на усилията и кооперирането между голяма група композитори, продуценти и талантиливи изпълнители.

Популярен нашид, продукт на Аджнат медия, е *Народе мой, зората изгря* (идва ново начало). Този нашид е посветен на Ислямската държава в Ирак и Леванта (ИДИЛ) и е издаден в края на 2013г. През 2014г. е приет като неофициален химн на Ислямската държава. Използван е като фон по време на церемонията по създаване на Халифата.

Текстът на нашида възхвалява саможертвата на загиналите в името на Аллах и призовава към военен джихад с ясно послание, вдъхващо надежда, която идва от позицията на сила, а не на слабост. Това е огромната разлика от по-старите ислямистки нашиди, които подчертават положението на крехката съпротива срещу могъщия враг. В този нашид се обявява ново начало. От първия куплет се разбира, че държавата на исляма се издига благодарение на саможертвата и кръвта на вярващите, на тези, които се боят от Аллах, на джихада на правверните:

„О, умма, зората изгрява, очаквай истинска победа. Ислямската държава се издига с кръвта на вярващите. Ислямската държава се издига с джихада на вярващите. Те предадоха душите си с твърдост и увереност, за да се възкресят религията и закона на Бога на хората.“

В следващите стихове се казва, че победата няма да бъде постигната без кръвта на истинските вярващи:

„... О, Умма (обръщение към мюсюлманския народ), приеми добрите новини и не се отчайвай – победата е близо. Ислямската държава се издига и поставя начало на страховитата си мощ. Издига се, преследваща величие. На ерата (периода) на мрака се поставя край от вярващи мъже, които не се страхуват от войни (военни действия, боеве). Те създават вечна слава, която няма да погине или да изчезне. О, Умма, Аллах е нашият Господ (покровител, благодетел), и дайте (жертвайте) кръвта си, защото свободата няма да се върне, освен чрез кръвта на мъчениците, които прекарваха времето си в молитва към своя Бог за (да достигнат) дома на пророците. Те предложиха душите си на Аллах и за религията (вярата) като саможертва. Хора (общност), нещадящи силите си и раздаващи се, хора на щедростта и гордостта. О, умма, възрадвай се – слънцето на съпротивата изгря. И всички заедно вървим, за да издигнем славната чест и да върнем светлината и вярата и могъщата слава с мъже, които се отказват (разделят) от материалния свят и печелят вечност. Те връщат на народа (умма) славата и сигурната победа.“

Трябва да се отбележи, че не всички нашиди съдържат послания за военен джихад. В същността си те са религиозни песнопения, създадени за възхваляване на исляма, традициите, ислямските добродетели и Аллах, а също така и като отговор на християнските църковни химни.

Съвременните джихадистки нашиди предшестват създаването на терористични групировки като ИД, Ал каида, Хамас, Хизбуллах с няколко десетилетия. Някои от тях са базирани на антиколониална поезия (касида) от 19в., други – на текстове, писани през 60-те – 70-те години на 20в. Един такъв пример е популярният нашид *Чрез джихада наш*, изпълняван в оригинала си от известния сирийски муншид Абу Мазин. По-новата интерпретация на нашида е в изпълнение на муншид Абу Али (Саудитска Арабия) и се използва във видеопослания на различни военни организации като Ислямско емирство на Афганистан, Ал Каида в Ислямски Магриб и др. В текста се срещат повечето от характеристиките на военния нашид :

„Чрез нашия джихад ще разбием скалите и ще разкъсаме тираните и неверниците къс по къс. С мощна и силна решителност и воля, която не може да бъде подчинена. Ще мобилизираме нашите чувства и интелект, с кръвта си зората ще оцветим. И ще ти върнем, народе мой, победата. Чрез нашата борба ще променим пътя на историята, чрез нашия джихад, със запалена факла, нощта на политеизма (ширк) и атеизмът (безверието) ще изчезне. И ще минем смело с борба и търпение и ще се освободим от оковите и ограниченията на тиранията.“

През 70-те, 80-те години на 20в. ислямистите в Сирия и Египет изпадат в немилост пред авторитарните правителства в техните държави. Тяхната борба включва културно противопоставяне чрез разпространение на касети с ислямистки нашиди и книги с ислямистка поезия. В същото време, членове на Мюсюлманско братство, прогонени от Египет, организират младежки лагери в Саудитска Арабия, където младежите композират и изпълняват нашиди. През 70-те години на 20в. един млад саудитец, Осама бин Ладен, също създава група за изпълнение на нашиди.

Пример за нашид, написан в средата на 20в. е поемата *Братко мой, ти си свободен*, посветена на всички политически ислямистки затворници. Текстът на нашида е написан от Саид Кутб, по време на пребиваването му в египетски затвор. Кутб е египетски мислител, ислямски теолог, автор на много трудове, посветени на исляма. Той е водещ член на Мюсюлманското братство през 50-те и 60-те год. на миналия век. Обесен е по обвинение в подготвяне на атентат срещу тогавашния президент Джамал Абдул Насър. Като върл противник на американската и западната култури, Саид Кутб е смятан за „мъченик на исляма“. Считан е от западни наблюдатели за идеолог на ислямизма и вдъхновител на терористични групи като Ал Каида и др.

Тестът на нашида гласи:

„Братко мой, и зад решетките ти си свободен. Братко мой, ти си свободен и с тези окови. Ако си с Аллах, какво могат интригите на слугите му да ти сторят? Братко мой, армиите на тъмнината ще бъдат унищожени. И нова зора

ще изгрее по света и ще стопли душата ти с нейните лъчи. Погледни как зората ни поглъща от далеч. Братко мой, ти бе ударен от стрелата на подлещите. И коварна ръка се протегна към теб. Един ден тя ще бъде отрязана, така че бъди търпелив...“

Текстът е дълъг и продължава в същия дух – саможертвата си заслужава и ще бъде възнаградена, щом е в името и по пътя на Аллах. Аллах ще накаже врага и ще даде сила и победа на следващите неговия път. Основната идея на текста е в повишаване духа на затворниците и вярата им, че мъките и жертвата им не е напразна. Героизира се причината за тяхното наказание:

„Братко мой, ако умрем, ще се срещнем с нашите загинали любими и ще сме в градините, които Аллах е приготвил за нас. И птици ще летят около нас, и ще имаме вечния дом. Братко мой, със сигурност не съм се уморил в борбата и не съм си оставил оръжието. И ако армиите на тъмнината ме обградят, дори тогава ще имам увереност в утринта. И вярвам в своя път – към Аллах. И ако умра, ще стана шахид (мъченик)... И ще продължа по своя път – или към победа над света, или към Бог, сред неговите вечни обитатели“.

Друг пример за съвременен джихадистки нашид е „*В рая има хурии*“¹. Темата за хур (обединяващ термин за женски и мъжки род, мн.ч.) или хурия е една от най-използваните при проповядване на военен джихад, въпреки полемиките относно превода и значението на думата в Корана. Посланието на радикалните групировки е, че всеки, който даде живота си в името на исляма (при военни битки или самоубийствени мисии) ще бъде посрещнат от девици с най-красивите очи и прозрачни тела (72 на брой, като в проповедите си някои имами говорят за 72 девици, всяка от тях с 4 слугини, които ще бъдат на разположение на мъжа). Такова интерпретиране на Свещения Коран цели привличането на необразовани хора, които, повярвали в идеята за девиците в рая, най-лесно биха били манипулирани за извършването на терористични актове от всякакъв вид. Текстът на нашида *В рая има хурии* приканва мюсюлманите да повярват в идеята за хуриите. За по-голяма тежест и достоверност се споменават Корана, Пророк Мохаммад и Аллах:

„О, мюсюлмански народе, в рая има хурии. Поздравления на героите, поздравления на близките приятели. (Според) сунна,¹ (дошла) след Корана, в рая има хурии. Аллах е на наша страна, Аллах е нашият покровител. Пратеникът (Мохаммад) е нашият модел (за подражание). В рая има хурии. О, братя мои, преминете целия му път, изпълнен с трудности. Минете по пътя на джихада. В рая има хурии.“

Нашидът *Плача за Сирия* е посветен на войната в Сирия, на борбата срещу Башар Асад, на загиналите невинни цивилни в сирийската гражданска война:

„Плача за любимата Сирия с очите на подтиснатия и се разтапям на площада между джамиите и къщите. О, Господи, спаси хората и защити

¹ Сунна – съвкупност от всички хадиси за живота и делата на пророк Мохаммад, преразказани от неговите най-близки съмишленици и последователи.

входовете и изходите и запази мюсюлманските земи... Те са потиснати, а кой имат те на своя страна по време на трудности, освен теб, Боже. Те се придържат към своята религия, а кръвта им е парфюмът на гробовете. Те вдигат ръце за молитва (дори) по време на нещастия и бедствия. О, Господи, пази тяхната чест и техните хора от всеки убиец. Те се изправиха с достойнство като щитове, без оръжие и бомби. Очите на децата им са затворени в съня (чрез смъртта), докато буден е огънят на тираните. Убиецът им няма да живее (дълго)... Върху него ще се изсипят унищожително сълзите на потъналите в скръб майки и вдовици... Аллах е над агресора, над остриетата и веригите и утре за моята умма (народ) ще има палат, украсен с горящи факли и утре, когато истината излезе на яве, всичката фалшивост ще се изпари.“

Аудио и видеофайловете с нашиди са широко разпространени и лесно достъпни в интернет платформите, не само в специализирани джихадистки форуми, а и в ютюб, където в търсачката излизат над 80 000 резултата под „джихади нашид“, както и в повечето ислямски сайтове.

Класическото арабско поетично наследство играе важна роля в пропагандната машина на радикалните ислямистки организации. Нейната ефективност се базира върху изграждане на дълбоки културни връзки, провокиране на емоции чрез специално подбрани строфи и манипулативно използване на класически стихове извън контекста за целите на пропагандата. В основата и стоят и опростеното представяне на комплексната реалност, възхваляването на смъртта и саможертвата на шахидите (мъченици на вярата), както и легитимирването на военния джихад като единствен верен път към Аллах. Поезията влияе емоционално върху широка аудитория, без да има нужда от допълнително обучение в ислямистката доктрина. Това, което покорява сърцето, покорява и ума. Все още няма сериозни изследвания за влиянието на нашидите върху отделните индивиди, тъй като темата е незаслужено пренебрегвана както от службите за сигурност, така и от изследователи, за сметка на изследванията върху офлайн методи за вербуване. Въздействието и ролята на нашидите като инструмент за пропаганда не е само в слушането им, а в свързването и обединяването на симпатизанти и последователи от целия свят, създавайки една световна джихадистка общност, която трудно би могла да бъде контролирана и наблюдавана от органите за сигурност.

ЛИТЕРАТУРА // BIBLIOGRAPHY

- Al Awlaki 2004:** Al Awlaki, Anwar. *44 Ways to Support Jihad*. Victorious Media
- Al Zawahiri 2008:** Al Zawahiri, Ayman, *At-tabri 'a*. al-Saāb Media Organisation, 2008, 122
- Behnam 2012:** Behnam, Said *Hymns (nasheeds): a contribution to the study of the jihadist culture/ Studies in Conflict & Terrorism*.
- Bourdieu 1993:** Bourdieu, Pierre *The Field of Cultural Production*. Cambridge: Polity
- Dajani-Shakeel 1976:** Hadia, Dasani-Shakeel *Jihad in twelfth century Arabic poetry: a moral and religious force to counter the Crusades*. Muslim World 96–113

Hitti 2002: Hitti, Philip K *History of the Arabs: From the Earliest Times to the Present*. New York: Palgrave Macmillan.

Weber 1978: Weber, M. *Economy and Society: An Outline of Interpretative Sociology*. Berkeley: University of California Press.

https://youtu.be/yVV6_tA02zM (посещение на страницата: 16.02.2018)

<https://youtu.be/uKUQFqwdEQ8> (посещение на страницата: 16.02.2018)

<https://youtu.be/PpC3ajNO7KY> (посещение на страницата: 16.02.2018)

https://youtu.be/i_rshHs3cA8 (посещение на страницата: 16.02.2018)

<https://youtu.be/9AE7bP7A4dU> (посещение на страницата: 16.02.2018)

<https://youtu.be/zdwbgsF1UUY> (посещение на страницата: 16.02.2018)